OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
LsN Jyrki Jauhiainen

28.12.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

SELVITYS SÄÄTIÖLAIN TOIMIVUUDESTA JA TOIMEENPANOSTA (EV 276/2014 vp)

Tausta

Oikeusministeriö on teettänyt eduskunnan vastauksessaan (EV 276/2014 vp) edellyttämän selvityksen säätiölain toimivuudesta.

Selvitys toteutettiin kyselytutkimuksena, jonka teknisestä toteutuksesta ja tulosten arvioinnista vastasi PricewaterhouseCoopers Oy. Kyselyn toteutuksesta, tuloksista ja arvioinneista keskusteltiin oikeusministeriön asettaman seurantaryhmän[1] kanssa.

Kysely lähetettiin kaikille Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tietokannassa oleville säätiöille tai näiden yhteyshenkilöille. Kyselyyn saatiin 367 vastausta. Vastaajista 95 % oli säätiöiden toimitusjohtajia, asiamiehiä, hallituksen jäseniä tai toimihenkilöitä. Vastaajien edustamien säätiöiden toimialaprofiilit vastasivat pitkälti säätiörekisteriin merkittyjen säätiöiden toimialajakaumaa. Vastaajaprofiilin voidaan katsoa olevan kyselyn tulosten arvioinnin kannalta tarkoituksenmukainen. Selvitys on julkaistu 28.12.2018 (OMML 53/2018, http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-732-8).

Yhteenveto

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella säätiölakia pidetään varsin tarkoituksenmukaisena ja myös haasteellisiksi osoittautuneisiin säännöksiin on jo totuttu. Säätiölain katsottiin parantaneen luottamusta säätiöihin lisäämällä säätiötoiminnan avoimuutta ja parantamalla säätiövalvonnan toimintaa.

[1] Seurantaryhmässä olivat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö (STEA), Patentti- ja rekisterihallitus, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta, sosiaali- ja terveydenhuoltoalan toiminnalliset säätiöt, yleishyödyllisten yhteisöjen yhteistyöverkostosto ja säätiöoikeuden tutkimus.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

Lainsäädännön haasteellisimmiksi kohdiksi koettiin laaja lähipiirin käsite sekä lähipiiritapahtumien seuranta ja raportointi. Kyselyyn vastanneista 58 % piti säätiölain lähipiirisäännöksiä tarkoituksenmukaisina. 29 %:n mielestä lähipiirin käsite on liian laaja ja 13 % totesi lähipiiritapahtumien aukottoman seurannan ja raportoinnin olevan käytännössä haastavaa tai jopa mahdotonta. 19 % säätiöistä ei ollut selvittänyt aukottomasti laajaa lähipiiriään. Erityisen haastavaksi lähipiirin määrittäminen on vastausten valossa koettu säätiöissä, joissa perustajina ovat kunta, yhdistys, yhteisö tai joukko edellä mainittuja.

Avoimissa vastauksissa toistui tarve lisäohjeistukselle sekä mahdolliset helpotukset kohdistuen pienempiin säätiöihin.

Liiketoimintaan ja sijoitustoimintaan liittyvät muutokset on säätiöissä tiedostettu hyvin, mutta ne ovat vain harvoin johtaneet muutoksiin todellisessa toiminnassa. Kyselyvastausten perusteella suuri osa säätiöistä ei ole vielä uusinut sääntöjään, vaikka lain siirtymäsäännöksen mukainen määräaika oli kyselyn toteuttamisajankohtana juuri kulumassa umpeen.

Vastaajista kolme neljäsosaa piti säätiöiden laillisuusvalvonnan tasoa tarkoituksenmukaisena.

Jatkotoimet

Oikeusministeriö jatkaa säätiölain toimivuuden seurantaa. Sääntelyn ja ohjeistuksen kehittämistarvetta selvitetään aika ajoin yhteistyössä muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön, valtiovarainministeriön, patentti- ja rekisterihallituksen ja säätiöitä edustavien tahojen kanssa.